

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)

10 februarie 2022*

„Trimitere preliminară – Libera prestare a serviciilor – Detașarea lucrătorilor – Directiva 96/71/CE – Articolul 3 alineatul (1) litera (c) – Condiții de muncă și de încadrare în muncă – Remunerație – Articolul 5 – Sancțiuni – Termen de prescripție – Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Articolul 41 – Dreptul la bună administrare – Articolul 47 – Protecție jurisdicțională efectivă”

În cauza C-219/20,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Landesverwaltungsgericht Steiermark (Tribunalul Administrativ Regional din Steiermark, Austria), prin decizia din 12 mai 2020, primită de Curte la 26 mai 2020, în procedura

LM

împotriva

Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld,

cu participarea:

Österreichische Gesundheitskasse,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul L. Bay Larsen (raportor), vicepreședintele Curții, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a șasea, și domnii N. Jääskinen și M. Safjan, judecători,

avocat general: domnul M. Bobek,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru LM, de P. Cernochova, Rechtsanwältin;
- pentru guvernul austriac, de A. Posch, J. Schmoll și C. Leeb, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: germana.

- pentru guvernul belgian, de M. Jacobs, M. Van Regemorter și C. Pochet, în calitate de agenți;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de B.-R. Killmann și P. J. O Van Nuffel, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 41 alineatul (1) și a articolului 47 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), precum și a articolului 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între LM, pe de o parte, și Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (autoritatea administrativă a districtului Hartberg-Fürstenfeld, Austria), pe de altă parte, în legătură cu amenda care i-a fost aplicată de aceasta din urmă ca urmare a nerespectării obligațiilor prevăzute de dreptul austriac în materie de remunerare a lucrătorilor detașați.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 96/71/CE

- 3 Articolul 3 alineatul (1) din Directiva 96/71/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 1996 privind detașarea lucrătorilor în cadrul prestării de servicii (JO 1997, L 18, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 4, p. 29) prevede:

„Statele membre asigură că, indiferent de legea aplicabilă raporturilor de muncă, întreprinderile menționate la articolul 1 alineatul (1) garantează lucrătorilor detașați pe teritoriul lor condiții de muncă și de încadrare în muncă cu privire la următoarele aspecte stabilite în statul membru pe teritoriul căruia sunt executate lucrările:

- prin acte cu putere de lege și acte administrative

și/sau

- prin convenții colective sau sentințe arbitrale de generală aplicare în sensul alineatului (8), în măsura în care acestea se referă la activitățile menționate în anexă:

[...]

- (c) salariul minim, inclusiv plata orelor suplimentare; prezenta literă nu se aplică sistemelor complementare de pensii;

[...]

În sensul prezentei directive, noțiunea de salariu minim, menționată la alineatul (1) litera (c), este definită de legislația și practica națională a statului membru pe teritoriul căruia este detașat lucrătorul.”

- 4 Articolul 5 din această directivă prevede:

„Statele membre iau măsurile corespunzătoare în cazul nerespectării prezentei directive.

[...]”

Directiva 2014/67/UE

- 5 Articolul 9 alineatul (1) din Directiva 2014/67/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind asigurarea respectării aplicării Directivei [96/71] privind detașarea lucrătorilor în cadrul prestării de servicii și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 privind cooperarea administrativă prin intermediul Sistemului de informare al pieței interne („Regulamentul IMI”) (JO 2014, L 159, p. 11) prevede:

„Statele membre nu pot impune decât cerințe administrative și măsuri de control necesare pentru a asigura monitorizarea eficace a respectării obligațiilor prevăzute în prezenta directivă și în Directiva 96/71/CE, cu condiția ca acestea să fie justificate și proporționale în conformitate cu dreptul Uniunii.

În aceste scopuri, statele membre pot impune îndeosebi următoarele măsuri:

[...]

- (b) obligația de a deține sau de a pune la dispoziție [...] fișe de salariu, fișe de prezență care să indice începutul, sfârșitul și durata timpului de lucru zilnic, precum și dovada de plată a salariilor sau copiile documentelor echivalente [...]

- (c) obligația de a furniza documentele menționate la litera (b), după terminarea perioadei de detașare, la cererea autorităților din statul membru gazdă, într-un termen rezonabil;

[...]”

Dreptul austriac

- 6 Articolul 7i alineatele (5) și (7) din Arbeitsvertragsrechts-Anpassungsgesetz (Legea de modificare a legislației privind contractele de muncă, BGBl., 459/1993), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „AVRAG”), prevede:

„(5) Persoana care, în calitate de angajator, angajează sau a angajat un lucrător fără a-i plăti cel puțin remunerația datorată în temeiul legii, al unui regulament sau al unei convenții colective cu respectarea criteriilor de încadrare corespunzătoare, cu excepția elementelor de remunerație prevăzute la articolul 49 alineatul (3) din Legea federală privind securitatea socială, săvârșește o contravenție și trebuie să fie sancționată cu amendă de autoritatea administrativă regională. Subremunerările care cuprind mai multe perioade de plată a salariului fără întreruperi sunt considerate o singură contravenție. [...] Dacă cel mult trei lucrători sunt vizați de subremunerare, quantumul amenzii pentru fiecare lucrător este cuprins între 1 000 și 10 000 de euro și între 2 000 și 20 000 de euro în caz de repetare a contravenției. Dacă sunt vizați mai mult de trei lucrători, quantumul amenzii pentru fiecare lucrător este cuprins între 2 000 și 20 000 de euro și între 4 000 și 50 000 de euro în caz de repetare a contravenției.

[...]

(7) Termenul de prescripție a acțiunii (urmăririi) [articolul 31 alineatul (1) din Legea privind sancțiunile administrative] este de trei ani de la data scadenței remunerației. În cazul subremunerărilor care cuprind mai multe perioade de plată a salariului fără întreruperi, termenul de prescripție a acțiunii (urmăririi) în sensul primei teze începe să curgă de la data scadenței remunerației aferente ultimei perioade de plată a subremunerării. În aceste cazuri, termenul de prescripție a incriminării [articolul 31 alineatul (2) din Legea privind sancțiunile administrative] este de cinci ani. În ceea ce privește plățile speciale, termenele prevăzute la primele două teze încep să curgă de la sfârșitul anului calendaristic respectiv [alineatul (5) a treia teză].”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 7 GVAS s. r. o., o societate cu sediul în Slovacia, a detașat mai mulți lucrători în Austria.
- 8 Pe baza unor constatări efectuate cu ocazia unui control efectuat la 19 iunie 2016, autoritatea administrativă a districtului Hartberg-Fürstenfeld i-a aplicat lui LM, în calitate de reprezentant al GVAS, o amendă în quantum de 6 600 de euro, în temeiul articolului 7i alineatul (5) din AVRAG, ca urmare a nerespectării, în privința a patru lucrători detașați, a unor obligații în materie de remunerare.
- 9 Această decizie i-a fost notificată lui LM la 20 februarie 2020.
- 10 LM a introdus o acțiune împotriva deciziei menționate la instanța de trimitere, Landesverwaltungsgericht Steiermark (Tribunalul Administrativ Regional din Stiria, Austria).
- 11 Această instanță precizează că are îndoieli cu privire la compatibilitatea cu dreptul Uniunii a articolului 7i alineatul (7) din AVRAG, care prevede un termen de prescripție de cinci ani pentru contravenția imputată lui LM în temeiul articolului 7i alineatul (5) din AVRAG. Ea consideră că un astfel de termen este deosebit de lung în ceea ce privește o încălcare minoră în materie de

drept contravențional săvârșită din neglijență și că are îndoieli că o persoană se poate apăra în mod corespunzător, în special atunci când această apărare are loc la aproape cinci ani după faptele imputate.

- 12 În acest context, Landesverwaltungsgericht Steiermark (Tribunalul Administrativ Regional din Stiria, Austria) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 6 din [CEDO], precum și articolul 41 alineatul (1) și articolul 47 al doilea paragraf din [cartă] trebuie interpretate în sensul că se opun unei norme naționale care prevede în mod imperativ un termen de prescripție de cinci ani în cazul unei fapte săvârșite din neglijență în cadrul unei proceduri contravenționale?”

Cu privire la întrebarea preliminară

Cu privire la competența Curții și la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

- 13 Guvernele austriac și belgian susțin că Curtea nu este competentă să se pronunțe cu privire la interpretarea articolului 6 din CEDO.
- 14 În această privință, potrivit unei jurisprudențe constante, Curtea nu este competentă, în temeiul articolului 267 TFUE, să se pronunțe cu privire la interpretarea unor dispoziții de drept internațional care sunt obligatorii pentru statele membre în afara cadrului dreptului Uniunii (Ordonanța din 6 noiembrie 2019, EOS Matrix, C-234/19, nepublicată, EU:C:2019:986, punctul 27 și jurisprudența citată).
- 15 În consecință, Curtea nu este competentă să răspundă la întrebarea adresată în măsura în care se raportează la interpretarea articolului 6 din CEDO, Curtea fiind în schimb competentă să interpreteze articolul 47 al doilea paragraf din cartă, care corespunde, astfel cum precizează Explicațiile cu privire la Carta drepturilor fundamentale (JO 2007, C 303, p. 17), articolului 6 paragraful 1 din CEDO (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 februarie 2021, Consob, C-481/19, EU:C:2021:84, punctul 37).
- 16 Pe de altă parte, guvernul austriac contestă admisibilitatea cererii de decizie preliminară.
- 17 Guvernul menționat apreciază că această cerere nu îndeplinește cerințele prevăzute la articolul 94 din Regulamentul de procedură al Curții.
- 18 El arată, pe de o parte, că motivarea întrebării este succintă și privește în esență proporționalitatea pedepselor, în timp ce întrebarea adresată privește termenul de prescripție prevăzut de reglementarea națională în discuție în litigiul principal.
- 19 Pe de altă parte, cererea de decizie preliminară nu ar cuprinde o expunere a legăturii dintre dispozițiile dreptului Uniunii a căror interpretare se solicită și cele de drept național în cauză.
- 20 În această privință, trebuie amintit că întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub propria răspundere și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de relevanță. Respingerea de către Curte a unei cereri adresate de o instanță

națională este posibilă numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate [a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 septembrie 2021, INPS (Alocații de naștere și de maternitate pentru deținătorii de permis unic), C-350/20, EU:C:2021:659, punctul 39 și jurisprudența citată].

- 21 În plus, cererea de decizie preliminară trebuie să cuprindă, conform articolului 94 litera (c) din Regulamentul de procedură, expunerea motivelor care au determinat instanța de trimitere să aibă îndoieli cu privire la interpretarea anumitor dispoziții ale dreptului Uniunii, precum și legătura pe care instanța de trimitere o stabilește între aceste dispoziții și legislația națională aplicabilă litigiului principal.
- 22 În prezenta cauză, prezentând îndoielile pe care le are cu privire la compatibilitatea termenului de prescripție prevăzut de reglementarea în discuție în litigiul principal cu respectarea dreptului la apărare, instanța de trimitere menționează motivele care au determinat-o să aibă îndoieli cu privire la interpretarea anumitor dispoziții ale dreptului Uniunii.
- 23 În speță, instanța de trimitere identifică, ca dispoziții de drept al Uniunii care necesită, în opinia sa, o interpretare, articolele 41 și 47 din cartă.
- 24 În această privință, este necesar să se amintească faptul că domeniul de aplicare al cartei, în ceea ce privește acțiunea statelor membre, este definit la articolul 51 alineatul (1) din aceasta, conform căruia dispozițiile cartei se adresează statelor membre numai în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii, această dispoziție confirmând jurisprudența constantă a Curții potrivit căreia drepturile fundamentale garantate de ordinea juridică a Uniunii au vocația de a fi aplicate în toate situațiile reglementate de dreptul Uniunii, însă nu în afara unor asemenea situații [Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei Disciplinare a Curții Supreme), C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982, punctul 78, precum și jurisprudența citată].
- 25 Or, trebuie să se constate că instanța de trimitere nu precizează care dispoziții ale dreptului Uniunii urmărește să le pună în aplicare reglementarea în discuție în litigiul principal.
- 26 În aceste condiții, din cererea de decizie preliminară reiese că prezenta cauză se înscrie într-un context de detașare a lucrătorilor și că termenul de prescripție prevăzut de reglementarea în discuție în litigiul principal privește o încălcare referitoare la subremunerarea unor lucrători detașați.
- 27 Din aceste elemente rezultă că litigiul principal privește sancțiunea aplicată ca urmare a nerespectării obligației referitoare la salariul minim prevăzute la articolul 3 alineatul (1) primul paragraf litera (c) din Directiva 96/71.
- 28 Astfel, pentru a asigura respectarea unui nucleu de norme imperative de protecție minimă, articolul 3 alineatul (1) primul paragraf din această directivă prevede că statele membre asigură că, indiferent de legea aplicabilă raporturilor de muncă, în cadrul unei prestări de servicii transnaționale, întreprinderile garantează lucrătorilor detașați pe teritoriul acestora condiții de muncă și de încadrare în muncă privind aspectele enumerate la respectiva dispoziție, printre altele salariul minim (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 noiembrie 2013, Isbir, C-522/12, EU:C:2013:711, punctul 34 și jurisprudența citată).

- 29 În plus, reiese din articolul 5 din directiva menționată că legiuitorul Uniunii a lăsat statelor membre sarcina de a stabili sancțiunile adecvate pentru a asigura executarea acestei obligații.
- 30 În acest context, din indicațiile furnizate de instanța de trimitere rezultă că reglementarea națională în discuție în litigiul principal, care sancționează subremunerarea lucrătorilor detașați și care stabilește termenul de prescripție aplicabil acestei încălcări, constituie o punere în aplicare a dreptului Uniunii, în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă. În consecință, conform jurisprudenței amintite la punctul 24 din prezenta hotărâre, aceste indicații sunt suficiente pentru a stabili o legătură între cartă, la care se referă instanța de trimitere, și această reglementare națională.
- 31 Având în vedere aceste elemente, este necesar să se constate că instanța de trimitere a îndeplinit obligațiile prevăzute la articolul 94 litera (c) din Regulamentul de procedură.
- 32 Întrebarea adresată trebuie, în consecință, să fie considerată admisibilă.

Cu privire la fond

- 33 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, este de competența Curții, în cadrul procedurii de cooperare cu instanțele naționale instituite prin articolul 267 TFUE, să ofere instanței de trimitere un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată și că, din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate (Hotărârea din 3 martie 2020, Gómez del Moral Guasch, C-125/18, EU:C:2020:138, punctul 27 și jurisprudența citată).
- 34 În plus, trebuie amintit că, în temeiul unei jurisprudențe constante a Curții, faptul că instanța de trimitere a formulat o întrebare făcând referire numai la anumite dispoziții ale dreptului Uniunii nu împiedică Curtea să îi furnizeze toate elementele de interpretare care pot fi utile pentru soluționarea cauzei cu care este sesizată, indiferent dacă această instanță s-a referit sau nu la acestea în enunțul întrebărilor sale. În această privință, revine Curții sarcina de a extrage din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională și mai ales din motivarea deciziei de trimitere elementele din dreptul Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului (Hotărârea din 7 martie 2017, X și X, C-638/16 PPU, EU:C:2017:173, punctul 39 și jurisprudența citată).
- 35 În această privință, trebuie arătat că, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 28 și 29 din prezenta hotărâre, o reglementare națională precum cea în discuție în litigiul principal, care sancționează subremunerarea lucrătorilor detașați și care stabilește termenul de prescripție aplicabil acestei încălcări, determină sancțiunile în cazul nerespectării obligației referitoare la salariul minim prevăzute la articolul 3 alineatul (1) primul paragraf litera (c) din Directiva 96/71 și constituie, așadar, o punere în aplicare a articolului 5 din această directivă.
- 36 Pe de altă parte, articolul 41 din cartă, la care se referă instanța de trimitere, nu este relevant pentru a o lămuri în cadrul litigiului principal. Astfel, rezultă cu claritate din modul de redactare a dispoziției menționate că aceasta nu se adresează statelor membre, ci doar instituțiilor, organelor și organismelor Uniunii (Hotărârea din 24 noiembrie 2020, Minister van Buitenlandse Zaken, C-225/19 și C-226/19, EU:C:2020:951, punctul 33, precum și jurisprudența citată).

- 37 În acest context, trebuie amintit de asemenea că dreptul la bună administrare, consacrat la articolul 41 din cartă, reflectă un principiu general al dreptului Uniunii care are vocația de a se aplica statelor membre atunci când pun în aplicare acest drept (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 noiembrie 2020, Minister van Buitenlandse Zaken, C-225/19 și C-226/19, EU:C:2020:951, punctul 34, precum și jurisprudența citată). Prin urmare, Curtea poate răspunde la întrebarea preliminară în lumina acestui principiu general al dreptului Uniunii.
- 38 În aceste condiții, este necesar să se considere că, prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 5 din Directiva 96/71 coroborat cu articolul 47 din cartă și în lumina principiului general al dreptului Uniunii referitor la dreptul la bună administrare trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale care prevede un termen de prescripție de cinci ani pentru încălcări ale unor obligații referitoare la remunerarea lucrătorilor detașați.
- 39 După cum reiese din articolul 5 din această directivă, legiuitorul Uniunii a lăsat statelor membre sarcina de a stabili sancțiunile adecvate pentru a asigura printre altele executarea obligației referitoare la salariul minim prevăzute la articolul 3 alineatul (1) primul paragraf litera (c) din directiva menționată.
- 40 În plus, trebuie arătat că aceeași directivă nu enunță norme de prescripție în materie de aplicare de sancțiuni de către autoritățile naționale în cazul nerespectării Directivei 96/71, în special a articolului 3 din aceasta.
- 41 În lipsa unei reglementări a Uniunii în materie, astfel de modalități țin de ordinea juridică internă a statelor membre, în temeiul principiului autonomiei procedurale a acestora din urmă. Acestea nu trebuie însă să fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile unor situații similare din dreptul intern (principiul echivalenței) și nici să fie reglementate astfel încât să facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică a Uniunii (principiul efectivității) (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2020, CaixaBank și Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 și C-259/19, EU:C:2020:578, punctul 83, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 21 ianuarie 2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, punctele 45 și 46, precum și jurisprudența citată).
- 42 Statele membre au de asemenea obligația, atunci când pun în aplicare dreptul Uniunii, să asigure respectarea dreptului la o cale de atac efectivă consacrat la articolul 47 primul paragraf din cartă, care constituie o reafirmare a principiului protecției jurisdicționale efective [a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 aprilie 2021, État belge (Elemente ulterioare deciziei de transfer), C-194/19, EU:C:2021:270, punctul 43 și jurisprudența citată].
- 43 În ceea ce privește, în primul rând, principiul echivalenței, respectarea acestui principiu presupune că norma în cauză se aplică fără distincție atât procedurilor întemeiate pe încălcarea dreptului Uniunii, cât și celor întemeiate pe nerespectarea dreptului intern care au un obiect și o cauză asemănătoare [a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 februarie 2020, Land Sachsen-Anhalt (Remunerarea funcționarilor și a judecătorilor), C-773/18-C-775/18, EU:C:2020:125, punctul 67 și jurisprudența citată].
- 44 În această privință, trebuie arătat că nu reiese nicidecum din cererea de decizie preliminară că termenul de prescripție prevăzut de reglementarea în discuție în litigiul principal ar încălca acest principiu. Revine însă instanței de trimitere sarcina de a verifica orice eventuală atingere adusă principiului menționat.

- 45 În ceea ce privește, în al doilea rând, principiul efectivității, trebuie subliniat că statele membre au responsabilitatea de a asigura în fiecare caz o protecție efectivă a drepturilor conferite de dreptul Uniunii și în special de a garanta respectarea, pe de o parte, a principiului potrivit căruia destinatarilor deciziilor care le afectează în mod sensibil interesele trebuie să li se dea posibilitatea de a-și face cunoscut în mod util punctul de vedere cu privire la elementele pe care administrația intenționează să își întemeieze decizia și, pe de altă parte, a dreptului oricărei persoane la un proces echitabil, public și într-un termen rezonabil, în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituită în prealabil prin lege, consacrat la articolul 47 al doilea paragraf din cartă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 septembrie 2017, *The Trustees of the BT Pension Scheme*, C-628/15, EU:C:2017:687, punctul 59 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 9 noiembrie 2017, *Ispas*, C-298/16, EU:C:2017:843, punctul 31).
- 46 În această privință, trebuie amintit că principiul egalității armelor, care face parte integrantă din principiul protecției jurisdicționale efective a drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii, consacrat la această dispoziție, întrucât este un corolar al noțiunii înseși de proces echitabil, precum printre altele principiul contradictorialității, presupune obligația de a oferi fiecărei părți o posibilitate rezonabilă de a-și susține cauza, inclusiv probele, în condiții care nu o plasează într-o situație de dezavantaj net în raport cu adversarul acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 octombrie 2019, *Glencore Agriculture Hungary*, C-189/18, EU:C:2019:861, punctul 61 și jurisprudența citată).
- 47 În ceea ce privește o reglementare națională precum cea în discuție în litigiul principal, trebuie amintit că, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 35 din prezenta hotărâre, o reglementare care sancționează subremunerarea lucrătorilor detașați și care stabilește un termen de prescripție de cinci ani pentru o astfel de încălcare urmărește să asigure respectarea obligației referitoare la salariul minim prevăzute la articolul 3 alineatul (1) primul paragraf litera (c) din această directivă.
- 48 Or, caracterul transfrontalier al unei situații de detașare de lucrători și al investigațiilor pentru o astfel de încălcare este susceptibil să facă relativ complexă munca autorităților naționale competente și să justifice astfel stabilirea unui termen de prescripție suficient de lung pentru a permite autorităților naționale competente să investigheze și să sancționeze o astfel de încălcare.
- 49 În plus, având în vedere importanța conferită de Directiva 96/71 obligației privind salariul minim, se poate aștepta în mod rezonabil ca prestatorii de servicii care detașează lucrători pe teritoriul unui stat membru să păstreze dovezile referitoare la plata salariilor acestor lucrători timp de mai mulți ani.
- 50 De altfel, trebuie arătat în această privință că articolul 9 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2014/67 autorizează în mod expres statele membre să impună prestatorilor de servicii stabiliți în alt stat membru să furnizeze anumite documente, printre care dovezile privind plata salariilor, după perioada de detașare, la cererea autorităților competente, într-un termen rezonabil.
- 51 Or, având în vedere considerațiile prezentate la cele două puncte precedente, nu este nerezonabil ca, prin efectul unui termen de prescripție precum cel în discuție în litigiul principal, prestatorii de servicii stabiliți în alte state membre să fie obligați să păstreze și să furnizeze dovezile de plată a salariilor pentru o perioadă de cinci ani.

- 52 În aceste condiții, stabilirea unui termen de prescripție de cinci ani pentru o încălcare referitoare la subremunerarea lucrătorilor detașați nu este de natură să expună un operator economic diligent riscului de a nu fi în măsură să își prezinte în mod util punctul de vedere cu privire la elementele pe care administrația intenționează să își întemeieze decizia de a-l sancționa pentru săvârșirea unei astfel de încălcări și nici celui de a nu fi în măsură să își prezinte cauza, inclusiv probele, în fața unei instanțe.
- 53 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 5 din Directiva 96/71 coroborat cu articolul 47 din cartă și în lumina principiului general al dreptului Uniunii referitor la dreptul la bună administrare trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale care prevede un termen de prescripție de cinci ani pentru încălcări ale unor obligații referitoare la remunerarea lucrătorilor detașați.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 54 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

Articolul 5 din Directiva 96/71/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 1996 privind detașarea lucrătorilor în cadrul prestării de servicii coroborat cu articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și în lumina principiului general al dreptului Uniunii referitor la dreptul la bună administrare trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale care prevede un termen de prescripție de cinci ani pentru încălcări ale unor obligații referitoare la remunerarea lucrătorilor detașați.

Semnături